

Különös szervezkedések Szegeden és környékén

A hírhedt koncepciós eljárások és ítéletek első magyar példái

Izgalmas és ugyanakkor megdöbbentő kötetet olvashatunk, ha kezünkbe vesszük Bálint László munkáját. A szerző egyedi látószögben dolgozta fel az 1945 és 1953 közötti szervezkedéseket. Több éves, óriási gyűjtőmunkájának eredménye a 270 oldalas könyv, mely igazi csemege. Miért a „különös” jelző? – kérdezhetjük joggal. A könyv szerkesztője – Fejér Dénes – így adja meg a választ a kérdésre az előszóban: „Az eddig ismert és publikált anyagokból, vagy éppen a lefolytatott bírósági perekből az derült ki, hogy az érintettek szervezkedtek, amiért a kommunista rezsim a maga által kreált törvényekkel megbüntette őket. Tény és tárgyyszerűen eddig maguk a résztvevők és megbüntettek – mármint akik életben maradtak – ugyanezt hitték. A résztvevők, akik azt hitték, hogy szervezkedtek, maguk sem tudták, hogy őket szervezik, s nem ők önmagukat. Ezt a később általánossá vált, akkor még példátlanul aljas eljárást a büntető folyamatok is módszeresen eleplezték. A szervezkedés fogalma annyiban nem szorul magyarázatra, hogy természetes velejárója minden kis és nagy emberi csoportosulás örendelkezésre való szándékának – írja a szerkesztő, majd így folytatja: – Ám mi, akik végigéltük a Rákosi-féle rém-rendszer világát, tudjuk, hogy a szervezkedés fogalmához egy gyanús, titkos, tilos jelleget sugalmazó mellékértelmezés is járult. Nem indokolatlanul. A kommunista hatalom megerősödése és további önmegerősítése során a megszületett, szétvert társadalmi szervezetek életének folytatására vagy újjászervezésére tett kezdeményezést már szervezkedésnek minősítette, azaz államellenes tetteknek, amiben való részvétel súlyos

retorziókat, nehéz börtönéveket, sőt gyakran halálos ítéleteket vont maga után.” A szegedi és környékbeli esetek a konkrét történések és szereplők megismertetése mellett felidéznek a szovjet hadsereg által megszállt, kommunista berendezkedésű Kelet-Európára egyaránt jellemző társada-

lomellenes rombolásokat. A könyv nyolc fejezetben dolgozza fel az eseményeket. A tanulságos ismeretszerzést a szerző szemléletes stílusa garantálja. A kötet dokumentumokkal illusztrált és névmutatóval záruló oldalait is nagy izgalommal böngészhetjük.

Bálint László

KÜLÖNÖS SZERVEZKEDÉSEK SZEGEDEN ÉS KÖRNYÉKÉN

1945-1953

A hírhedt koncepciós eljárások és ítéletek
első magyar példái